

PRAZNOVANJE JEZUSOVEGA VSTAJENJA mi podarja razmišljanje o prihodnosti, ki me čaka. Nobenih statistik ne bom uporabljal, ne bom tožil nad križi let. Ne bom pa tudi ne pozabil velike resnice, ki jo tako lepo predstavlja velikonočna pesem: Le pomni, pomni to skrivnost, čez Golgoto gre pot v radost, aleluja!

Starodavna zgodba pripoveduje o starem kralju. Imel je tri sinove in se še ni odločil, kateremu bo zaupal kraljestvo. Poklical je vsi tri in jim povedal, da bi se rad odločil, kateremu izmed sinov bo prepustil vodenje kraljestva. Naročil jim je: »Pojdite v tujo deželo in mi prinesite največjo dragocenost, ki jo tam najdete. Tisti, ki mi bo prinesel najdragocenejši dar, bo prevzel kraljestvo.« Sinovi so se odpravili na dolgo pot. Vsak je izbral svojo smer in vsak je hotel prinesiti očetu nadragocenejše darilo s te poti v upanju, da bo dobil kraljestvo. Po mesecu dni so se vrnili domov. Do očeta je stopil najprej najstarejši sin. Očetu je veselo pripovedoval, kaj vse je videl in doživel na dolgi poti po neznani deželi. Preko mnogih gora je prispel do doline, kjer je v reki našel kamne zlata, obrušene od čiste vode. Veliko jih je nabral in s težavo prinesel očetu. Oče je bil vesel sinovega darila.

Nato je do očeta stopil srednji sin. Tudi on je hodil po gorah in dolinah daljne dežele. In na vrhu najvišje gore je našel čudovite cvetove, ki jih ni še nikoli nikjer videl. Natrgal je velik šopek teh enkratnih cvetov in jih prinesel očetu. Oče se je raznežil ob lepoti cvetja in dišečih vonjev.

Na vrsto je prišel najmlajši sin. Očetu je ves navdušen opisoval potovanje. »In dragi oče, glejte, ko sem prišel na vrh najvišje gore, sem v daljavi zagledal prostrane rodovitne doline z mogočno reko, ki jih namaka. Ko sem to videl, sem si mislil: Glej, semkaj bi se lahko naselili naši ljudje, si povečali polja in črede in lažje živeli. Glejte, oče, tako sem bil očaran na lepoto te dežele in nad to novo možnostjo za naše ljudstvo, da sem tekel do vas, da vam to sporočim, a pozabil sem, da bi kaj prinesel s seboj!«

Oče je dal poklicati še ostala dva sinova. Vsem trem se je zahvalil, da so se odpravili na pot. Najstarejšemu sinu se je zahvalil za zlato, srednjemu za čudovito rožo. Potem pa je dejal: Tebe, najmlajši sin, pa imenujem za naslednika na kraljevem prestolu. Ti si mi prinesel največ. Prinesel si vizijo prihodnosti, našel si deželo, kamor se boste lahko naselili ti, tvoja brata, vaše družine in moje ljudstvo. Zahvaljen, ker si nam prinesel prihodnost! Izročam ti kraljestvo.«

Jezus Kristus nam je s svojim življenjem, delom, učenjem, trpljenjem, smrtjo in vstajenjem prinesel prihodnost, ki jo začenjamo živeti že zdaj in tukaj. Veliko ver je danes v svetu, različnih verskih učiteljev, modrecev in prerokov. A v polnosti zaupam samo Jezusu Kristusu, ki je besedo potrdil z življenjem, prihodnost s sedanostjo in sedanost s prihodnostjo.

Bog živi, aleluja, aleluja!

pater Ciril

Prihodnost pred nami

Velikonočno voščilo slovenskih škofov

»Kristus je vstal!« Znova doživljamo veliko noč in poslušamo poročila o najpomembnejšem dogodku vseh časov. »Vstal je, ni ga tukaj.« Sami sicer nismo našli presenetljivega praznega groba kakor Marija Magdalena in apostola Peter in Janez, ni se nam pridružil na poti v Emavs. Toda glas apostolov in drugih prič, ki so vse to doživele in so prve dni po vstajenju srečevale vstalega Gospoda, je prišel do nas. Za to vero so prvi kristjani množično dajali življenje.

Vstali Gospod živi. Tudi nas spremlja in vodi po poti življenja, ne smrti. Ta njegova pot vodi čez Kalvarijo v življenje. Zato nas vstali Jezus vabi, naj bomo tudi mi njegovi pričevalci in sodelavci, kakor so po doživetju vstajenja šli pogumno na delo njegovi apostoli. Od nas pričakuje, da oznanjamo evangelij zvestobe, poguma, življenja in upanja. Življenje, Resnica in Ljubezen bodo imeli zadnjo besedo, ker ima zadnjo besedo vstali Gospod. »Ne boj se! Jaz sem Prvi in Zadnji in Živi.

Bil sem mrtev, a glej, živim na veke vekov in imam ključne smrti in podzemlja« (Raz 1, 17- 18).

Drage setre in dragi bratje! Želimo vam velikonočnega veselja, okrepljene vere in zaupanja v vstalega Gospoda, da bomo lahko vsi skupaj v Sloveniji in Evropi priče vere v vstajenje in večno življenje ter izpolnili, kar od nas pričakuje Gospod!

Blagoslovljene in srečne velikonočne praznike vam želimo vsi vaši slovenski škofje.

Iskreno voščiva vesele velikonočne praznike z željo, da bi Kristusova luč vedno sijala nad nami. Srečno!

Škofa Metod Pirih, Jurij Bizjak

**Nespamet križa za pogana
pohujšanje za »vernike«;
modrost in moč je za kristjana,
ki v Svetem Duhu vidi dlje.**

**Kot Kristus je sprejel trpljenje,
na Golgoti dopolnil vse.
Tako odpira pot v življenje,
nam daje večno upanje.**

**Veselo veliko noč voščim vsem
sodelavcem in rojakom.**

Alojz Uran, škof

“Upamo proti upanju”

Še zmeraj pod vtisom duhovnih vaj, ki sem jih smel po Vaši zaslugi, p. Ciril, voditi na Brezjah, Vam voščim pred nedeljo Laetare, sredopostno nedeljo, blagoslovljene praznike velikonočne skrivnosti. Kristus, upanje Evrope, s tem geslom se pripravljamo na romanje v Maria Zell in v vstop v evropsko skupnost. Kaj bo uboga Slovenija v evropski skupnosti, med velikimi narodi? Bo izgubila svojo identiteto? Bo izgubila vero svojih očetov? Bodo evropski narodi romali na Brezje, kakor mi romamo na vse velike Božje poti Evrope, od Lurda, Kelmorajna, Altottinga, Čenstohove... To so vprašanja, ki se nam z vso ostrino postavljajo pred velikonočnimi prazniki. Ali bomo znali ohraniti verske običaje, ki podpirajo našo vero? Običaje, ki jih je tako lepo znal naslikati M. Gaspari? Sicer pa “Sperare contra spem” – “upamo proti upanju”, kot beremo v Svetem pismu.

Jožef Smej, mariborski pomožni škof

PARADOKS ALI NASPROTJE ČASA

Paradoks našega časa skozi zgodovino je, da imamo boljše zgradbe, a slabše živce, širše ceste, a ožje gledišče. Potrošimo več, a imamo manj, kupujemo več, a uživamo manj. Imamo večje hiše in manjše družine, več ugodnosti, a manj časa.

Imamo več diplom, a manj razuma, več znanja, a manj rzsodnosti. Več strokovnjakov, a kljub temu več problemov, več medicine, a manj zdravja.

Pijemo preveč, trošimo nesmotrno, smejemo se premalo, vozimo prehitro, preveč se jezimo, prepozno ležemo, vstajamo preveč utrujeni, beremo premalo, gledamo preveč TV in molimo prereditko.

Pomnožili smo naše imetje, a zmanjšali svoje vrednosti. Govorimo preveč, ljubimo prereditko, sovražimo prepozgosto.

Naučili smo se kako preživeti, ne pa kako živeti. Dodali smo leta življenju, ne pa življenje letom. Prišli smo vse do Meseca in nazaj, a težko nam je iti čez cesto, da bi spoznali novega soseda. Osvojili smo zunanji prostor, ne pa tudi notranjega. Napravili smo velike stvari ne pa tudi boljših stvari. Očistili smo zunanji prostor ne pa tudi notranjega. Napravili smo velike stvari, ne pa tudi boljših stvari.

Očistili smo zrak, a onesnažili dušo. Obvladamo atom, ne pa tudi svojih predsodkov. Pišemo več, a se naučimo manj. Planiramo več, a dosežemo manj.

Naučili smo se hiteti, a ne tudi čakati. Gradimo večje računalnike, ki vsebujejo več informacij, ki proizvajajo več kopij kot kdajkoli, a mi komuniciramo vse manj in manj. To so časi hitre prehrane, a počasne prebave, velikih ljudi in majhnih karakterjev, hitrih zaslužkov in plitkih odnosov. To so dnevi dveh plač, a pogostejših ločitev, luksuznih hiš, a uničenih domov. To so dnevi hitrih potovanj, moralnosti, ki se lahko zavrže, enodnevnih predstav, pretežkih teles. To je čas, ko je veliko tega v izložbi, a ničesar v skladišču.

Pomnite: Preživite nekaj časa z vam dragimi, ker oni ne bodo tu tudi večno.

Pomnite: recite kakšno prijazno besedo istemu, ki vas gleda s strahospoštovanjem,

ker bo ta oseba skoraj odrasla in odšla. Spomnite se, da daste topel objem tistemu zraven vas, ker je to edino imetje, ki ga lahko daste s svojim srcem, a ne stane niti pare.

Spomnite se, da rečete "Ljubim te" vašim ljubljениm... in pri tem je najpomembneje, da tako res mislite. Poljub in objem bosta zacelila rano, če bosta prišla globoko iz vas. Spomnite se, da se držite za roke in cenite trenutke, ker nekega dne ta oseba ne bo več tu. Dajte čas ljubezni in dajte čas deljenju vaših dragocenih misli z drugimi.

Nadaljujte z učenjem. "Brezposelni um je delavnica slabega."

Uživajte v enostavnih stvareh.

Pogosto se smejte in to dolgo in glasno.

Solze - se dogajajo. Vzdržite, prebolite in nadaljujte. Bodite ŽIVI, dokler ste živi.

Ne prevzemajte krivice. Pojdite na pot do sprehajališča, do bližnje pokrajine, do tuje države, a ne tja kjer je krivica.

Recite ljudem, ki jih imate radi, da jih imate radi v vsakem slučaju.

IN VEDNO IMEJTE V MISLIH: Življenje se ne meri s številom vdihov, ki jih naredimo, temveč s trenutki, ki nam dih vzamejo.

Georges Carlin

Pri družinski - mladinski sveti maši na četrto nedeljo v mesecu, 25. marca 2004, v Merrylandsu, dva najmlajša ministranta, Loren Stariha in Mitchell Blissing, med petjem očenaša.

IZPOD TRIGLAVA

Piše Tone Gorjup

LJUBLJANSKO NADŠKOFIJO BO ZAČASNO VODIL ŠKOF URAN.

V dneh po veliki noči je je Tiskovni urad Slovenske škofovske konference sporočil, da dosedanji ljubljanski nadškof Franc Rode prevzame novo službo prefekta Kongregacije za redovnike v Vatikanu 21. aprila letos. Od tega dne dalje je nadškofijski sedež v Ljubljani izpraznjen. Vodstvo nadškofije zato začasno prevzema pomožni škof, ki je starejši po posvečenju, to je Alojz Uran, ki je že vrsto let odgovoren tudi za pastoralo med izseljenci. V osmih dneh od prevzema nove nadškofove službe bo sklican zbor svetovalcev, ki bo izvolil nadškofijskega upravitelja. Upravitelj nadškofije bo lahko eden od pomožnih škofov ali pa kakšen od duhovnikov. Dan izvolitve upravitelja še ni določen. Imenovanje škofov je pridržano izključno Svetemu sedežu.

BO NOVA GORICA POSTALA SEDEŽ NOVE ŠKOFIJE?

Koprski škofija je precej obsežna, njen sedež pa je na slovenski obali v Kopru. Zato škof Metod Pirih že zdaj vsaj enkrat na mesec obiše Novo Gorico, kjer se z njim lahko srečajo duhovniki novogoriške, vipavske, tolminske in idrijsko-cerkljanske dekanije. Odkar ima škofija pomožnega škofa Jurija Bizjaka, eden od škofov prihaja v Novo Gorico tudi za božič in veliko noč in skupaj z verniki obhaja slovesno bogoslužje v župnijski cerkvi Kristusa Odrešenika. Na veliki četrtek, 8. aprila, pa je omenjena cerkev postala "konkatedralna" cerkev - prva za stolno cerkvijo v koprski škofiji. Tako imenovane krizmene maše v koprski stolnici se je letos udeležil tudi apostolski nuncij v Republiki Sloveniji Santos Abril y Castelló. Pri maši je nagovoril duhovnike koprške škofije, ki so pri slovesnosti obnovili duhovniške obljube. Potem pa je prebral dekret kongregacije za škofove, ki ga je podpisal

kardinal Giovanni Batista Re in s katerim je cerkev Kristusa Odrešenika v Novi Gorici povzdignjena v konkatedralno cerkev. Dekret naroča, naj nuncij poskrbi za korake, ki so potrebni za izvedbo tega odloka. Med drugim bodo v prezbiteriju namestili stalen sedež za škofa. V Rimu so omenjeni dekret izdali že 15. marca, slovesno pa je bil razglašen na veliki četrtek. Po besedah apostolskega nuncija je to velik dan za krajevno Cerkev. Ima pa verjetno še drug pomen. Tik pred vstopom Slovenije v Evropsko zvezo je Nova Gorica, ki meji na Gorico in s tem na škofijo, ki je zajemala tudi naše kraje, dobila vsaj približno enakovreden položaj. Možno pa je, da bo to sčasoma postal sedež nove škofije, ki bo zajemala severni del sedanje koprške škofije.

SREDNJEVROPSKI KATOLIŠKI SHOD.

V Domu Sv. Jožefa v Celju se je konec marca sestal glavni odbor za pripravo srednjeevropskega katoliškega shoda, ki bo pod geslom: Kristus, upanje Evrope, vrhunec dosegel v romanju narodov v Mariazell 22. maja letos. Udeležili so se ga pobudnik shoda dunajski kardinal Christoph Schoenborn, predsednik slovenske škofovske konference nadškof Franc Rode in drugi predsedniki ter generalni tajniki škofovskih konferenc iz Avstrije, Bosne in Hercegovine, Češke, Hrvaške, Madžarske, Poljske, Slovaške in Slovenije. Organizatorji shoda v Mariazelli pričakujejo do osemdeset tisoč romarjev, od tega pet tisoč iz Slovenije. Vernikom se bodo pridružili tudi slovenski škofje. Namen shoda je spodbuditi in opogumiti kristjane k temu, da bi se udeleževali tako na verskem kot družbenopolitičnem področju. Katoličanom naj bi bil tudi spodbuda za poglobitev osebne vere in novo evangelizacijo. Srednjeevropske države so se s tem zavestno odločile prispevati k vnovični oživitvi Evrope in njenih krščanskih korenin na osnovi zgodovinskih dejstev, saj katoliška Cerkev v vseh

deželah pomeni bistveni prispevek k podobi Evrope, kakršno poznamo danes.

RADIO OGNJIŠČE TUDI NA SATELITU.

Katoliška radijska postaja je v Sloveniji zaživela pred desetimi leti. Že aprila 1997 je radio Ognjišče začel neprekinjeno oddajati tudi na svetovnem spletu. Tako ga od takrat naprej lahko poslušate kjerkoli po svetu, štiriindvajset ur na dan v živo. Na spletnih straneh lahko vedno najdete tudi najzanimivejše oddaje, ki jih lahko poslušate kadarkoli, ko imate čas. S tem korakom je radio Ognjišče postal prva slovenska radijska postaja, ki je začela oddajati celoten program na internetu in eden prvih katoliških radijev na svetu, ki se je odločil za ta korak. Z vstopom Slovenije v Evropsko zvezo, 1. maja letos, pa bo radio Ognjišče začel oddajati tudi prek satelita, poskusno oddajanje pa že poteka. Radijska postaja bo oddajala prek satelita Hot Bird 3 na frekvenci 12302,880 Mhz, poslušati pa jo bo mogoče po vsej Evropi, Bližnjem vzhodu in severni Afriki.

KDO SO IZBRISANI?

Po plebiscitu in razglasitvi samostojne in neodvisne republike Slovenije leta 1991, je nekdanja skupna država Jugoslavija praktično razpadla. V Sloveniji je takrat živel precej prebivalcev iz drugih jugoslovanskih republik. Glede na to, da so bili rojeni izven Slovenije, so si morali v določenem času urediti svoj status. Približno stotriinšedemdeset tisoč se jih je odločilo za sprejetje slovenskega državljanstva. Nekateri (teh naj bi bilo osemnajst tisoč) pa so iz nevednosti, preračunljivosti ali prezira do nove države ostali križem rok. Ker se po predpisanem roku niso odzvali, so jih državni uradniki premaknili iz registra stalnega prebivalstva v drug seznam. Mnogi med njimi so takrat zapustili Slovenijo, ko pa so videli, da so razmere v njihovih domačih krajih precej slabše kot v Sloveniji, so se vrnili. Ustavno sodišče je pred leti ugotovilo, da so bili nezakonito izbrisani iz registra stalnega bivališča in da mora zdaj država urediti njihov pravni položaj tudi za nazaj. Glede načina ureditve tega vprašanja so mnenja pravnih strokovnjakov precej deljena. Vladna stran želi stvari urediti po svoje in pri tem iztržiti čim več glasov "novih državljanov" na prihodnjih volitvah. S tem namenom sprejema zakone, ki so za mnoge nesprejemljivi. Edini način, s katerim opozicija in volilci lahko povedo svoje nestrinjanje s takimi zakoni, je referendum.

Tako je bil v Sloveniji na cvetno nedeljo refer-

endum "o tehničnem zakonu" o izbrisanih, ki ga je izsilila vlada Antona Ropa. Zakon je slabo pripravljen, obenem pa brez razlike daje ugodnosti tudi tistim, ki so v času osamosvajanja Slovenije delovali proti njeni samostojnosti. Volilci so na referendumu zavrnilo omenjeni vladni zakon s kar 94 odstotki glasov.

PREVETRITVE V SLOVENSKI VLADI.

V državnem zboru je 29. in 30. marca potekala razprava o predlogu odstavitve dveh ministrov. Predlog za razrešitev ministra za zdravje Dušana Kebra in ministra za notranje zadeve Rada Bohinca so dali poslanci Slovenske demokratske stranke in Nove Slovenije. Prvemu so očitali kršitev vrste zakonov pri prodaji bolnišnice Trnovo, zastoj pri gradnji nove Pediatrične klinike, vrsto samovoljnih odločitev pri zdravstveni reformi in še več drugih nepravilnosti. Rado Bohinc pa se je moral zagovarjati zaradi neustreznega ravnanja z izbrisanimi oziroma tistimi, ki si v letih po osamosvojitvi niso uredili statusa. Poleg tega so mu predlagatelji razrešitve očitali še več drugih dejanj, ki jih je izpeljal mimo zakonov. Ker je vladna koalicija dovolj močna, sta oba ministra srečno prestala zaslišanje. Poslanci Slovenske ljudske stranke, ki so tudi del koalicije, so se pri glasovanju o prvem ministru vzdržali, pri drugem pa so nekateri glasovali proti. Na nezakonito ravnanje ministra so opozarjali že prej in zdelo se jim je povsem naravno, da takega ravnanja, kljub dogovoru o sodelovanju vladnih strank, ne morejo podpirati. Za kazen jim je predsednik vlade Tone Rop povedal, da jih v vladi ne potrebujejo več, njihovi trije ministri pa bi lahko še naprej ostali na svojih mestih. Ker je bila stranka izgnana iz vlade, so se za odstop odločili tudi njihovi ministri: minister za kmetijstvo Franc But, minister za pravosodje Ivan Bizjak in minister za promet Jakob Presečnik. Tako zdaj vlado sestavljajo le stranke, ki so izšle iz nekdanjega komunističnega sistema. Nove ministre za omenjena področja so dokaj hitro izbrali, njim pa so dodali še dva druga, saj je dosedanji minister za evropske zadeve Janez Potočnik kandidat za evropskega komisarja, ministrica za gospodarstvo Tea Petrin, pa si je zaželela diplomatske službe v Haagu, zato je pol leta pred iztekom mandata zapustila ministrstvo. Novi ministrski kandidati so bili že zaslišani, kmalu pa naj bi jih tudi potrdili v državnem zboru.

Pohod po Sloveniji

Verjetno ste slišali o mojih pohodih tukaj v Avstraliji. Odločil sem se narediti pohod po Sloveniji z začetkom na Triglavu dne 1. maja, na dan, ko bo Slovenija vstopila v Evropsko zvezo. Prehodil bom Primorsko, ob hrvaški meji do Lendave v Prekmurju, skozi Maribor, čez Pohorje do Dravograda, naprej do Velenja, Kamnika, s končnim ciljem 31. maja v Ljubljani. Tam bom predal darilo avstralskih Slovencev predsedniku države, dr. Janezu Drnovšku. To darilo bo predstavljalo čestitke in soglasje vseh avstralskih Slovencev ob velikem zgodovinskem dogodku - vstopu Slovenije v EU. Končni izid bo zapisan v zgodovini naše stare domovine in nas, v Avstraliji živečih Slovencev, kot zelo pomemben dogodek, obenem bo to v ponos vsem avstralskim Slovincem. Priprava tega pohoda je potrebovala več mesecev, predno so vsi detalji bili pravilno usklajeni, da ne bi kasneje prišlo do nezaželenih komplikacij. Ker bom predstavljal vse avstralske Slovence, naprošam tudi vas, da se pridružite drugim slovenskim društvom in

organizacijam, da podprete ta projekt s finančnim prispevkom.

Moj pohod boste lahko redno zasledovali po Radiu SBS. Gold Coast klub LIPA mi je prišel na pomoč. Priredili so srečolov. Dobitek je bila slika akvarel, naše svetovno znane slovenske slikarke Metke Škrobar. Slika je uokvirjena, velikosti 105cm x 85cm, vredna 3.000 dolarjev. Žrebanje je bilo 12. aprila v klubu Lipa.

Izkupiček je namenjen delno za kritje stroškov tega projekta in delno za darilo, katerega bom predal predsedniku države. To darilo bo tipično avstralskega pomena in sicer črn opal, najden v Lightning Ridge-u, vsajen v ročno izdelan boomerang z aborigenskimi znamenji in dekoracijo. Boomerang je izdelal avstralski Aborigin, ki živi v Lightning Ridge-u.

Vse skupaj bo v ročno izdelani šatulji iz avstralskega lesa, znotraj obložena z žametom in s prozornim pokrovom. Opis darila bo na plošči v šatulji. Lepo pozdravljam!

Marijan Lauko, Sunshine Coast QLD

250- letnica rojstva Jurija Vege (1754-1802)

Leto naše letnice je na sončni strani Alp tam pod Triglavom v znamenju dveh velikih Slovencev: barona Jurija Vege in generala Rudolfa Maistra.

Še nedavno smo se spominjali 200-letnice smrti Jurija Vege, matematika svetovnega pomena, že je ta veliki Slovenec postregel z novo obletnico. Poznejšega cenjenega matematika, rojenega v siromašni kmečki družini Vehovec, v hribovski vasici Zagorica nad Dolskim ob Savi, so krstili za Jurija v Moravčah pred 250 leti, spomladi 1754. Ob trdem vsakdanjem delu na kmetiji je našel čas tudi za izobraževanje; v domačem župnišču si je pridobil osnovno znanje iz matematike, nemščine in latinščine. Pot ga je vodila v ljubljanske šole, kjer je bil sošolec poznejšega začetnika slovenskega gledališča in zgodovinarja Antona Tomaža Linharta. Vega se je usposobil za službo navtičnega inženirja, saj je bil to čas načrtnega urejanja plovnih vodotokov, na Slovenskem predvsem Save in Ljubljanice. Leta 1780 pa je civilna oblačila zamenjal za vojaško uniformo, cesarski Dunaj pa je postal stalni kraj njegovega bivanja prav v letu, ko je Marijo Terezijo nasledil njen sin Jožef II. Mladi inženir je zamenjal poklic v prepričanju, da se mu v vojski odpirajo večje možnosti. Ni se motil: hitro je napredoval in postal celo podpolkovnik. Največ se je ukvarjal z balistiko, vedo, ki proučuje let krogle od topa do cilja. Izumil je novo vrsto

možnarjev (topov s kratko cevjo), katerih domet je bil skoraj dvakrat daljši od prvotnih. V miru je Vega predaval na šoli za artilerijske častnike (topničarje) na Dunaju, v vojnem času pa je skupaj s tovariši po orožju in s svojimi slušatelji odhajal na bojišča. V šoli je poučeval matematične predmete: algebro in geometrijo, višjo matematiko in mehaniko. Zaradi pomanjkanja primerne učbenika za te predmete se je kar sam lotil njihovega pisanja. Vanje je vnesel toliko širokega znanja in preglednosti, da so Vegove učbenike uporabljali v številnih šolah tudi zunaj meja habsburškega cesarstva.

Se morda še iz šolskih let spominjate logaritmskih tablic, zvežčiča tabel, ki ste jih uporabljali za hitrejšo računanje? Da, potem ste imeli v rokah delo Jurija Vege. V njegovem času je bilo teh pripomočkov – logaritmovnikov – sila malo in tudi premalo točni so bili. Odločil se je, da bo pripravil in izdal nove ter z njimi zadovoljil potrebe tako v šoli in vsakdanjem življenju kot tudi v znanosti. Vega si je ob pripravi svojih logaritmskih tablic še posebej prizadeval, da bi bili logaritmi v njih kar najbolj točni. Zato je iznašel posebno enačbo za njihovo računanje, ki se imenuje po njem – Vegova vrsta. V zagotovilo točnosti svojih logaritmov je Vega razpisal zlatnik kot nagrado vsakomur, ki bi našel v njih napako. Pravijo, da bi lahko število tako izplačanih cekinov prešteli na prste ene roke.

V spremenjeni in izpopolnjeni obliki s(m)o tablice uporabljali skoraj dve stoletji, vse do prevlade elektronskih računalnikov

(kalkulatorjev) v našem času. Vegovi logaritmovniki so tako izšli v več sto ponatisih, zato ni pretirana trditev, da je Vega največkrat natisnjeni knjižni avtor slovenskega rodu!

Leta 1796 je Vega za svoje vojaške zasluge prejel najvišje vojaško odlikovanje: viteški red Marije Terezije, štiri leta kasneje pa mu je cesar podelil tudi dedni baronski naslov. Slednji mu je prinesel poleg časti tudi kopico težav, saj so mu mnogi zavidali uspeh. Nemalo sovražnikov si je baron Vega nakopal tudi z vojaškimi posredovanji zoper Turke in proti revolucionarji Franciji.

Ljubljanski časopis Laibacher Zeitung je septembra 1802 objavil naslednjo vest: »Artilerijskega podpolkovnika in viteza vojaškega reda Marije Terezije,

barona Vego, ki je po svojih matematičnih delih svetovno poznan, so 24. septembra nad Dunajem mrtvega izvlekli iz Donave. Kako in na kakšen način naj bi prišlo do tega nesrečnega dogodka, ni znano.«

Pokopali so ga na Dunaju, njegovega groba pa ne poznamo. Postavili so mu več spomenikov, enega pa ima celo na Luni – na Mesecu se namreč nahaja krater, ki se imenuje po Vegi – krater Vega. Največji spomenik velike matematika pa je nepregledno število računov z njegovimi logaritmi, ki so omogočili nova znanstvena spoznanja in najpomembnejše tehnične novosti skozi skoraj dve stoletji, vse do prenosa takšnega računanja na elektronske računalnike.

Bojan Erhartič, Maribor

100 - letnica rojstva Srečka Kosovela

V mesecu marcu smo se spominjali kar nekaj pomembnih obletic za slovensko kulturno zgodovino. Praznovali smo 250-letnico rojstva matematika in barona Jurija Vege, 130-letnico rojstva pesnika in generala Rudolfa Maistra ter 100-letnico rojstva pesnika Srečka Kosovela. Pesnika s Krasa lahko na kratko predstavimo takole: rodil se je 18. marca 1904 v Sežani. Obiskoval je realko v Ljubljani in začel študirati romanistiko, slavistiko in pedagogiko na Filozofski fakulteti. Sodeloval je pri dijaškem glasilu Kres in Lepa Vida. Bil

je pobudnik literarnega krožka Ivan Cankar, urejal je Mladino, načrtoval je reviji Konstrukter in Kons. Pisal je pesmi, črtice, eseje, kritike... Pesmi je objavljaj v revijah Mladika, Ženski svet, Trije Labodje in Mladina. Poleti 1925 je sestavljal zbirko pesmi Zlati čoln, a ni izšla. Prvi izbor njegovih pesmi je izšel šele po smrti. Srečko Kosovel je kot pesnik najprej zapisoval impresije s Krasa, nadaljeval z ekspresionizmom in se nazadnje ustavil v konstruktivizmu. Med njegovimi pesmi so najbolj znane: Jesen, Slutnja, Bori, Pesem s Krasa, Ekstaza smrti, Tragedija na oceanu, Molitev, Rdeči atom ter pesniški cikel Integrali, ki je prvič izšel šele štirideset let po njegovi smrti. Ob letošnji 100-letnici Kosovelovega rojstva se je v tako v osrednji Sloveniji kot na Krasu in zamejstvu zvrstilo več prireditev, ki so na tak ali drugačen način prikazale življenje in delo pesnika. Na poseben način pa je obletnico zaznamovala nova zbirka pesmi Srečka Kosovela z naslovom Ikarjev Sen, ki jo je izdala Mladinska knjiga. Kot so zapisali v predstavitvi, želi Ikarjev sen obuditi in na novo približati pesniški in človeški obraz Srečka Kosovela. Prvi del je »albumski«; v njem so zajete fotografije pesnika, njegove družine in prijateljev, pospremljene s takratnimi posnetki Krasa, Trsta in

Ljubljane, se pravi, krajev, ki so mladeniča najbolj zaznamovali. Drugi, osrednji, del je namenjen Kosovelovi poeziji: v njem je natisnjenih 150 njegovih pesmi in zapisov v faksimilirani obliki in hkratnem, vzporednem prepisu. Med njimi je več kot dvajset besedil, ki še niso bila objavljena. V tretjem delu so natisnjena pričevanja pesnikovih sodobnikov (sester, brata, študentskih in literarnih prijateljev), v katerih je, vsaj delno, ohranjena njegova fizična in duhovna podoba od otroških let do zadnjih dni življenja. **Tone Gorjup**

**Lahko bi bil v Evropi
ali v Avstraliji
ali koderkoli.**

**Moja cesta je kakor
goreč trak
med vesoljno temo.**

**Jaz sem kot oblak,
oblak, ki je nosil
večerno zlato od tam.**

**Sredi polja čisto sam,
sredi snežnega polja,
med črnimi gozdovi
čutim: vse blesti.
Glej, nisem več
sam.**

(Srečko Kosovel)